

precepto

mortu? e. Post multos vero annos euz
aperiebat sepulchru ei: totuz corp? ei?
putridum erat pter linguaz eius. Sed
rane linguam illa inter se voluentes ro/
dere non valebant: in signum q? lingua
illa non erat digna in terra: redigi p eo
q? multos homines leserat: Et miser il/
le homo cutus lingua illa erat. ia in aia
z post iudicium in corpore z anima in
eternum torquetur: nec tamen consu/
metur. Unde Apocalyp. xix. Dors fu
giet ab eis.

De sexto precepto

Non mechaberis. Hoc sextu p/
ceptu expresse prohibet lesionez
coniuugalem in psona comuicta. si/
cut pcedens pceptum phibeat lesionē
alicuius in pna psona. Unde fm Au
gustinu. Illud pceptum phibeat lesio/
nem alicui? in psona pna: istud at om/
nem illicitu concubitū: z hoc implicite.
Unde dicitur. Non mechaberis. i. nul
li alteri excepto federe matrimoniali re
comifecbis: vt dicit glosa interlinearis.

Sciendū tñ q? istud pceptu
trāsgrediuntur septem genera hominū
Primi sunt fornicarij sicut solutus cum
soluta. Et licet quidā dixerint fornicati
onem simplicem non esse pccm mortale
Hoc tamen Henricus de fir. dicit esse
falsum z impossibile ppter duo. Primo
q? fornicatio simplex inuenitur i diuina
lege phibita. Lex autem diuina nihil p/
hibet nisi peccatum mortale. Secundo
patet euidenter quia nihil a participati
one celestis regni excludit nisi peccatum
mortale. Sed ppter simplicem fornicati
onem aliquis excluditur a participati
one regni celestis: vt patet per apostolu
Eph. v. Hoc autem scitote quoniā for
nicator aut immūdus non habet partē
i regno dei. quare. zc. Ex quo patet q?
luxuria est malum peccatum: qz nunq?
potest scilicet z voluntarie fieri sine pec

cato mortali. Homicidium potest fieri
sine peccato iusticia exigete. vt cū iudex
amore iusticie aliquem occidit. vel etiaz
quando vim vi repellere decet. vt patz
in quinto pcepto. Item aliquis po
test furari sine peccato in extrema neces
sitate. quia tunc omnia sunt communia
Item in festis potest quis laborare sine
peccato. Item quādoq? quis potest iu
rare sine peccato. Similiter z irasci po
test quis quādoq? sine peccato. sed nul
lus potest fornicari sine peccato scienter
quia mortaliter peccat. Ponam? q? ali
quis nullum maluz cogitauerit neq? di
xerit neq? fecerit. z omnia bona egerit q?
excogitari possunt. z semel fornicetur et
sic decedit sine penitentia: tūc de necessi
tate damnabit: etiaz si omnes misse que
vsq? ad finem mundi celebrabuntur ab
ecclesia p eo celebrarentur nō liberarēt
eum a morte eterna. Et ppter illaz bre
uem delectatōem omni gaudio celi z so
cietate beatorum puabitur. Un̄ Ihero
nymus. Qui luxuriatur viuens mortu
us est. **B** **E** Sciendū q? ad dete
statōem huius fornicatōis que fit cum
meretricibus valent tria. Primū est hoc
q? quādoq? sunt coniugate. z sic quan
do aliqs credit se peccare cū talibus sim
plici fornicatōe ipse quādoq? committit
adulterium. Secūdum quia quādoq?
talis comittit incestum. quia quādoq?
tales meretrices cognite sunt a consan
guineis illius qui peccat cum eis. ergo
si duo consanguinei peccarent cum vna
soluta meretrice: tunc p̄mus absoluitur
a simplici sacerdote. secundus autē mte
titur ad auctoritatem epi. Tertio q? euz
talibus peccat magno se committit dis
crimini: licet non sint cōiugate z affines
eius. ipse tamen fm Buil. lugdunē. in
summa viciozum capitulo de luxuria
eque peccat: ac si forēt. ex quo equalis
est contemptus.

Defloratio virginum q̄ magnū
peccatum est.

Heret: mortu? miles visibiliter apparet
 ei voceracissima illam alloquens. **Q**ue
 dñ quererz causam raucitatis eius: ait.
Quia in vocis dulcedine gloriabar can-
 tilenas luxuriosas z seculares decātan/
 do. **L**uius cū crura nigerrima z scabio/
 sa z vlcibus plena apparerent: z inquit
 reret causam: respōdit **Q**uia multū glo-
 riabar in cruribus meis de pulchritudī-
 ne: more militari illa extendēs z ornans
 supbe. nūc inter spinas gradior crucior
 et vulneror in illis. **I**lla iterū dixit. **D**o-
 mine q̄s est reliquus status vester? **E**t il-
 le. aperi oculos tuos z vide. **E**t reiecit
 pallium a pectore quo amictus videba-
 tur. z vidit maximū bufonem z teterrī-
 mum pectori eius inherētem: ita vt bra-
 chijs eius collum stringeret z os suū ori-
 illius iningeret. **L**uius etiam venter p vē-
 trem dependēs pedibus eius genitalia
 quasi quibusdam lorīs stringeret ligare
 videbat. **R**eq̄situs quare hoc pareret.
Respōdit: p osculis lubricis q̄bus te z
 alias mulieres illicite osculatus sū hec
 patior oscula: pro amplexibus tuis strī-
 gor amplexibus bufonis. pro ope libi-
 dinis in genitalibus crucior sine cessatio-
 ne. **L**um mulier q̄reret vtrum ab his
 penis esset liberā dus: respōdit **N**ō ores
 pro me quia nihil mihi pdest. qz eterna-
 liter damnatus sum. z hoc ideo. qz me-
 dicinam penitētie neglexi. hoc dicto dis-
 paruit. **M**ulier postea inclusorium ele-
 git. z ibi peccata sua defleuit.

De adulterio.

Tercij sunt q̄ transgrediunt legē
 coniugalis promissionis qui sū-
 dem cōiugalis thori temere vīo-
 lantes per adulterium se polluūt. **U**n-
 de dicitur. **A**dulteratio est quasi ad alte-
 rum thorum illicita accessio. **E**t iō adul-
 terium est gravius peccatū q̄ stuprum
 quia maior fit iniuria in abusu mulieris
 que alterius potestati subijcitur **H**ag-
 nitudo hui? vicij potest ostendi per sex.
Primo quia est contra sacramētum

matrimonij quod ip̄e deus instituit in
 paradyso in statu innocentie. vnde fit i/
 iuria tanto sacramēto: nō absq̄ magna
 dei cōtumelia. **S**i monachus p̄fessus
 ordinis sancti benedicti vel alterius san-
 cti peccat transgrediendo ordinem quē
 ille sanctus instituit. quid tūc de illis q̄
 transgrediuntur ordinem quem deus p̄
 se instituit. s. matrimonium. **S**ecun-
 do per hoc q̄ est contrarium iuri natu-
 rali. **U**nde etiam ex p̄cepto iuris natu-
 ralis est hoc. quod tibi nō vis fieri alte-
 ri ne facias. **E**rgo sicut tu nō velles q̄
 aliquis cum vxore tua peccarz: sic tu nō
 pecces cum vxore alterius **I**us ergo na-
 turale docet hoīem q̄ hoc nullo modo
 debet facere homini alteri quod edidit si-
 bi fieri. **T**ertio quia hoc peccatū cru-
 perat om̄e furtum temporale. quia illd
 quod sic aufert suo p̄ximo est maius q̄/
 cunq̄ terrena substātia. hoc patz. quia
 plus debet diligere vxorem suam super
 oīa temporalia. immo sup oēs alios ho-
 mines in mūdo existentes. **U**n **B**enef-
 ij. dixit **A**dā de **E**ua vxore sua **P**rop-
 ter hoc relinquet homo patrem z matrē
 et adheret vxori sue. **I**n signum hui-
 us multi sunt qui potius vellent exher-
 redari z omnibus temporalibus priua-
 ri q̄ hoc malum scienter z voluntarie in-
 suis vxoribus sustinere. **Q**uarto qz
 hoc viciū quodammodo assimilatur
 homicidio. **L**ū em̄ vir z mulier sint vna
 caro: vt patz ex veteri testamēto. vnde
Ben. ij. q̄ postq̄ misit dominus soporē
 rem in adam: tulit vnam de costis eius
 et inde formavit eā **T**ūc post soporē z
 formationem dixit adam. **H**oc os ex
 ossibus meis z caro de carne mea. **I**te
 in nouo testamento. vt habet in euāgel-
 io **M**arci. x. vbi christ? dicit. **I**n nō sūt
 duo sed vna caro. **E**rgo q̄ aufert vxorē
 suam alicui. idē est ac si ip̄m sibi aufer-
 ret. **E**rgo phibitio adulterij in decalo-
 go immediate ponit post phibitionem
 homicidij. z ante phibitionem furti.

Unde Clemens papa. Quid in oibus peccatis adulterio grauius: scdm em in penis locū tenet. id est in phibitōibus. **Quinto** potest ostendi p mala que se quunt ex adulterio. **Sequitur** aut ex h peccato homicidia. vñ **Dauid** cū in ad/ulterium cecidisset fecit interfici militem suū **Sequit** inde etiā qñq incestus. vt scz qd cognoscat filiam patris sui vel ei? vxorem ignorās quis sit pater ei? **Itē** sequitur ex hoc peccato ex hereditio es **Un Eccl. xxiiij.** Mulier relinques suam virū peccabit statuēs hereditatē ex alieno matrimonio. **Sciendū** q mulier que de adulterio cōcepit filium: ita q ille puer qui nō est filius suscipit sibi expēsas ab eo qui putat esse pater. z suscipit hereditatem cū alijs filijs qui sunt veri heredes: tūc talis mulier z similis talis filius spurius si hoc sciēter fecerint z admiserint in pūdicū heredū: ambo tam mulier q spurius damnabunt si sic de/cedūt. **Ergo** cōsulte agendū est mulieri in tali casu sū informatōem discreti cōfessoris. **Et** de hac materia plenius habet in summa pisana **Adulterium. i. ij.** **Sexto** potest ostendi grauitas adulterij ex penis que insligunt pro hoc vicio. **Pro** quo sciendū q adulterium puniunt quādoqz corporaliter: quādoqz tēporaliter: quādoqz spūaliter: quādoqz eternaliter. **Et** primo corporaliter quandoqz a deo. vñ. ij. **Regū. xij.** dixit **Nathā** ad **Dauid** postqz pmisit adulteriū. **Nō** recedet gladius de domo tua vsqz in sempiternū: eo q despexeris me z tuleris vxorem vrie ethēi. **Et** quādoqz talis adulter ex pmissione diuina torqitur qñqz h in presenti a diabolo in terrore aliorum **Un Petrus damianus** dicit q qdam vir rusticus in vigilia sanctorū **Seruasi** et **Prothasi** martyriū mane surgēs boves suos ad pascua duxit. h vicinus suus seillum simulans febricitantē: lectus vxoris ingredit: quem vxor vt maritus suū febricitantē z frigus sustinentē am/

plectitur: quam ille cognoscens stari recessit. **Acc** multo post maritus ei? rediens stratū recepit: z debitū petiuit. **Qui** vxor exprobrās ait. **O**prime poteris? **ho** die ecciam martyz ingredi que tibi cōtigua est cū cereris christianis. **Cūqz** ille artērius audiret qd illa loqueretur: z p ordinem didicisset: pternat mēte z nouerūt se esse delusos. **Tandem** sumpto spiritu vindictā a domino postulabant: z vt latētem adulterium notiffaceret. **Hoc** adulter demone plenus z seipm lacerans ecclesiā intrauit: modo in altum volans: modo in ima se precipitans: modo ad parietem caput elidens modo ad pauimentū se psternens: tandem infelicem animā coram populo exalauit. **Item** quādoqz puniunt temporaliter. vt a iure quādoqz fustigantur. z quondam lapidabātur. vt patz **Jobis** viij. vbi scribe z pharisei duxerūt mulierem in adulterio de phēsam ad iesum de cētes. q moyses pcepisset talem lapidari. **Tūc** chustus dixit. **Qui** sine peccato est vestrū p mus in eam lapidem mittat. **Si** si modo omēs deberent lapidari: forte lapides deficerent. z si hie nō: tamen in futuro ipis cōtinget si nō peniterint. **Item** spiritualiter. s. in puate regni celestis. **Unde** apostolus. **Adulteri** regnū dei nō possidebūt **Item** eternaliter. **Unde** **Apoca. xxi.** **Erit** ps eorum in stagno z sulphure z i igne vretū **Ozee** ij. **Omnes** adulterantes quasi clibanus accensus. **Unde** exemplū. **Legitur** q quidam vir sanctus et deuotus orauit p vxore sua defuncta. **Illa** apparēs dixit ei q sequeret eam: z duxit euz ad domum teterrimam: in qua vidit demōes horribiles portantes cupam vnam igneam in quam proiecerunt burgensem vnum mortuum de villa sua z vxorē alterius: z ibi comburebantur et balneabantur tanqz in metallo bullienti. **Et** narabant in tali pena tanqz pisa in olla bullienti. z ambo clamauerunt vt vñ

*7. Quid dicitur peccatis de...
vixit... Cum vis quos
noluit... ego etiam...
noluit... peccatis...
transit... In omi duo rebus m
tibus... hōmōem ad
dū... hōmōem...
ego... hōmōem...
decedi...
cans...
saluarem...
p...
suscepit...
p...
re...
apostolus...
rar a morte...
tate...
C...
ris...
sed...
et...
qua...
dotes...
sanctementales...
catum...
Qu...
rales...
con...
tamen...
rem...
In...
anim...
cum...
am...
con...
illi...
rudi...
con...
tucim...*

precepto

ve. **Q**uod ille audiens perterritus est. **T**unc
 vxor eius dixit ei. **C**um his quos bene
 nosti balnearer ego eternaliter. nisi mise
 ricordia dei pro penitentiam a peccato me
 reuocasset. **I**lli enim duo relicto maritali
 thoro adulterio sibijnuicem adhaeserunt
 diu simul peccantes: et horum peccatorum
 ego mediator fui. et eis modum et viam ad
 hoc dedit perpetrandum. **S**ed illis in pec
 catis morientibus: ego penitentiam protuli
 salutarem. **T**unc vir dixit. **Q**uid tunc eis
 profuit confessio in agone et sacramentorum
 susceptio? **R**espondit mulier. nihil eis
 profuit. quia non ex charitate sed ex timore
 percussit talis confessio et penitentia. **U**n
 apostolus. **S**ola charitas est que liberat
 a morte. **E**rgo quod non fit ex chari
 tate non est meritorium vite eterne. **E**
Quarti transgrediuntur legem regula
 ris professionis qui votum continentie que
 se deo astrinxerunt miserabiliter violant.
 et isti peccant contra fidem deo datam
 et contra veritatem diuine obligatiois
 qua se deo astrinxerunt. **U**nde tales sa
 crilegi dicuntur. vt sunt religiosi et sacer
 dotes in sacris ordinibus constituti. et
 sanctemontiales postquam per velationem
 fuerint domino consecrate. **E**t hoc pec
 catum est omnibus predictis grauius.
 quia in eo maior fit iniuria ipsi deo.
Quinti transgrediuntur legem natu
 ralis conditionis. vt incestuosi: qui cum
 consanguineis suis commiscetur. quod
 tamen aliqua animalia bruta facere ve
 rentur. vt patet de camelo qui sue matri
 proprie naturaliter refugit commisceri.
Unde narrat philosophus. xi. libro de
 animalibus. quod quidam oculos cameli
 cum clamide sua obtexit. et sic matrem suam
 submisit. **Q**uod cum camelus post
 concubitum cognouisset statim calcibus
 illum peremit et suis pedibus conculcauit.
Item hoc peccatum hominem quasi canem
 reddit. **C**anis enim in opere suo non seruat
 consanguinitatem. **I**tem propter magni
 tudinem istius peccati apostolus Pau

lus tradidit sathane ad cruciandum illum
 fornicatorem que cum nouerca sua peccauit
 vt habetur. i. ad **C**horinth. v. **S**exti
 transgrediuntur legem naturalis inclina
 tiois: que vitio indiciabili se contaminant con
 tra naturam peccantes et naturalem vsus
 coeundi quacunq; arte vel ingenio puer
 tentes. **E**t hoc peccatum secundum **A**ugustinum
 est grauius omnibus alijs: propter quod mu
 tum vel indiciabile dicitur eo quod ipsum nomi
 nare turpissimum est. **I**tem os dicentis et
 aures audientis polluuntur inde. vt
 patet. xxxij. q. v. **I**n eo. **E**t istud idem pec
 catum propter suam enormitatem est vniu
 de peccatis clamantibus ad diuinam vlti
 onem et eam iugiter postulantibus. **U**nde
Bene. xij. dixit dominus. **C**lamor sodomor
 rum et gomorreorum multiplicatus est: et pec
 catum eorum aggrauatum est nimis. **E**t post
 ista dominus quasi admirans et dubitans su
 per tanto scelere dixit. **D**escendat et videbo
 vtrum clamorem opere compleuerunt:
 quasi diceret. **I**ncredibile mihi videtur
 homines tantum flagitium perpetrasse: et tam
 tum peccatum in natura humana esse. **E**t hec
 fuit etiam vna causa quare christus tam diu
 distulit incarnari. **E**tiam in signum huius om
 nes sodomite extincti sunt in nocte natiuitatis
 christi. **A**d designandum quod ammō
 humana natura nunquam incurtere debet
 tale peccatum. quia natura filius dei
 dignificauit cum homo natus sit. **E**t sciē
 dum quod tales sodomite pessimi homines
 sunt. **U**nde **B**ene. xij: **H**omines autem
 sodomite erant pessimi: et peccatores co
 ram domino nimis. **I**tem grauitas illius
 peccati patet ex vindicta subuersiois
 cuiusque ciuitatum. in qua vindicta attende
 dum est quod dominus non solum puniri no
 centes voluit. sed etiam innocentes. s. pu
 uulos vniu diei. **I**n hoc est prouisus pu
 eris ne diuiti videntes exempla patrum
 sequerentur et grauius damnarentur. **E**t
 etiam circumiacentes regiones punire vo
 luit. **N**ec solum homines sed etiam ani
 malia in terra nascentia: ipsamque terras

De sexto

destruxit: eā conuertēdo in mare mortuum: in q̄ nihil uiuit nec auis nec piscis. **Unde** Sen. xix. **Domini** pluit sup sodo mam z gomorrā ignem z sulphur de celo subuertit ciuitates has z oēm circa regionem: vniuersos habitatores vrbū z cuncta terreyrentia. **Et** cuz ista pena punitū est hoc peccatū a tempore abrae vsq; ad hanc diem. z interim longū spacium est transactum. **Quia** ab abraam vsq; ad xpm elapsi sunt duo milia sexcenti septuaginta sex anni. **Christo** autez tam transacti sunt mille quadrīngēti q̄draginta quattuor anni. **His** simul cōputatis sunt quattuor milia annoz centuz z viginti anni. **Et** adhuc vsq; hodie semper punitur hoc peccatuz: quod ante tot annos p̄petratum est. quia nihil potest ibi uiuere nec auis nec piscis. **Et** ergo idem locus dicitur iaz mare mortuū. **Itē** nec homo cogitare debet d̄ tali peccato. **Unde** vxor ipi⁹ Loth deducta d̄ sodomis cum filiabus z marito respiciens retro versa est in statuā salis: ad oñdendum quantum displiceat deo memoria huius peccati.

Actus matrimonij quādo est peccatum z quādo non.

Septimi transgrediuntur legem naturalis dilectionis: vt sūt ipsi coniuges concubitū coniugales eum nimia libidine exercentes. **Ad** cui⁹ pleniorē intellectū est notandū q̄ act⁹ matrimonialis fit sex modis. **Primo** cū fit causa plis p̄creande ad cultuz dei. z hoc est opus pietatis z nullū peccatuz. sed potius meritorium. **Unde** Sen. p̄. dicit dominus ad adam z euan **Cre**scite z multiplicamini. **Secūdo** cū fit causa reddendi debitum: z hoc est actus iusticie. **Unde** apostolus **V**xor vir debitum redat. **Quia** quilibet in matrimonio constitutus tenetur reddere debitū eum ab eo exigitur p̄ loco z tempore. **Et** si hoc ex contemptu dimitterz: grauer peccaret. **Et** tali modo actus matrimo

nialis ad reddendū debitum pro loco z tempore: nullum est peccatū sed potius meritorium. **Tertio** cū fit causa fornicationis vitā de: non in se sed in ipa cōiuge. **Et** hic actus est etiam licitus z nullum est peccatū. non tamen videtur habere rōnem meriti. **Et** isto modo antiq̄ patres vsi sunt actu coniugali cum magno timore dei z cum magna mentis puritate solum intēdētes in eo diuini cult⁹ p̄pagationem. **Quarto** fit causa delectatōis. z tunc distinguitur. **Vel** illā delectatōem exercet affectu maritali: aut fornicario. **Si** maritali vtpote si delectatio sistat infra terminos matrimonij: ita q̄ eam nō cognoscere si vxor eius nō esset: sic solū peccaret venialiter. **Si** autem affectu fornicario vtpote quādo affectus delectatōis z zupiscentie fertur extra terminos matrimonij: ita q̄ eā cognoscere veller: etiam si vxor eius nō esset tūc peccat mortaliter. quia tūc amor istius delectatōis p̄ponit deo. **Quinto** zmittitur actus matrimonialis qui dicitur impetuusus. z est iste actus qui ex sola libidine pueniēs methas honestatis z rationis transcendit. **Quod** fit p̄mo faciendo libidinem per meretricias blandicias: aut causa explēde libidinis vt cum vtūtur calidis z incētuis vt potentior sit ad illud factū. vel cum conat̄ facere cum nō appetat: tunc credo eum mortaliter peccare. xxij. q. iij. **Ougo**. **Sexto** cum cōtra naturā vel naturales vsum cognoscit vxorem suam: tūc mortalissime peccat. quia omne animal naturam suam seruat: sic etiam debet hō. **Non** em̄ debet homo esse sicut equus z mulus vel aliud animal brutū. **Uñ** p̄s **Polite** fieri sicut equ⁹ z mulus zc. **Istō** peccatum est maximum. ita q̄ predicator propter suam turpitudinem nō audeat nominare: immo inter omnes species luxurie est pessima. **Nam** quinq; sūt species luxurie. s. simplex fornicatio. stuprum. adulteriū. incestus. z peccatū cōi

tra vniuersos q̄d est pessimum. **Sex** species luxurie peccati ad in se ipis vniuersos. sed omnes continentur in natura vniuersa. **Uñ** p̄s **Polite** fieri sicut equ⁹ z mulus zc. **Istō** peccatum est maximum. ita q̄ predicator propter suam turpitudinem nō audeat nominare: immo inter omnes species luxurie est pessima. **Nam** quinq; sūt species luxurie. s. simplex fornicatio. stuprum. adulteriū. incestus. z peccatū cōi

precepto

tra naturam quod est pessimum: **U**n
Gregorius. **B**rauissime peccat adulter/
ri. sed grauius incestuosi. sed omnes tras
cendunt contra naturam delinquentes
Unde **A**ugustinus. **V**alde detestabile
esset qd esset mulier accincta g. adio z vir
fusa. **I**stud peccatum clamat . . . celum
ppter suam enormitatem **E**t est maius
q si quis cu ppra matre peccaret. **U**n
caute est de hoc peccato loquendū

Quo tempore ab actu matri/
moniali sit abstinentum. **B**

Sciendum q sunt quinqs tēpo/
ra in qbus ab actu matrimoni/
ali abstinentum est. **P**rimū tē/
pus est quadragesima ante pascha. qd
tunc legit in capite ieiunij. **E**grediatur
sponsus de cubili suo: z sponsa de thala
mo suo. **E**tiam merito. quia sicut quis
ieiunat a cibo corporali: sic etiam debet
abstinere a delectatōe carnali. z vt ipsi
peccatori a deo dimittatur quod illicite
contra deum p totum annum viuendo
pmisit: **P**er istud sacruz tempus sibi eti
am licita abstrahere debet. **U**n **B**ern.
in sermone de sanctificatione ieiunij **N**ā
in eo qd ab ipis licitis abstinemus: ea nō
bis illicita condonantur que prius cōmi
sumus. **U**nde **A**mbrosius. **N**ull' om/
nino in quadragesima vxori sue ante oc
tauas pasce iungat **S**ecūndum tem/
pus est quattuor temporum z dies ro/
gationum. quia tunc rogat ecclesia pro
magnis z arduis causis. **P**rimo rogat
deum vt bella seder que in vere frequen
ter fiūt. **S**ecundo vt teneros fruct' cō/
seruet z multiplicet. **T**ertio vt ad recep
tionem spiritus sancti habilitemur. **A**u/
gustinus. **T**empore pcessionis z ieu/
niorum nō licet coniugibus puenire. qz
tunc a licitis abstinendum est vt facili'
impetretur quod postulatur. **T**ertium
est tempore sacrorum dierum z sacraruz
noctium. **E**xemplum **G**regorij in libro
dialogorum dicit. qd quedam legitima
a viro suo cognita in sabbato de nocte

et cum die dominica pcessionis se contū/
geret: a diabolo rapiebatur coram omi
populo. z multū vexabatur z torqueba
tur ab eo. **Q**uartum est tempus infir/
mitatis seminarum. id est tempore men
strui. quia vt dicit **H**ieronimus. tunc
concipiuntur pueri mēbris cōdemnati z
leprosi. morphetici z lunatici. z tūc pa
tebūt peccata parentum. **Q**uintum est
tempus pregnationis et purificationis.
Unde queritur: vtum liceat petere de
bitum vel reddere tempore pregnatōis
Respondeo fm **P**etrum lombardū: si
esse potest sine piculo abortus: reddi de
bet. z etiam potest sine peccato mortali
exigi. quia vsus matrimoni nō tm est in
officium. s. etiam in remedium. **S**i ve
ro esset periculū pueri existentis in vtero
nō debet exigi nec reddi. quia in matri/
monio principalior est institutio in offici
um qz in remedium. **S**imiliter post p/
tum. id est ante tempus purificationis nō
licet eos conuenire. **U**nde **A**ugustinus
Si quis mulieri in puerperio commisi
ceretur peccatū valde magnū pperat.
Et mulieres quādoqz ex hoc nō parūt
amplius. quia semen viri cum sanguine
morrificatur. z hoc maxime contingit si
infra decē dies conueniūt. **Q**uot pue
ri sic negligūtur: de quibus redditori sē
tales rationem: scz parentes. **E**t valde
absurdū est qd homines rationales hoc
tempus nō seruant. **U**nde **A**ristoteles
ij. animalium dicit **F**emina elephantis
impregnata a masculo omnino nō tāgt
tur. z post partum quiescit p triennium
Unde etiam dicit **A**ugustinus. qd q tem
pora predicta nō seruant qd tales pueri
qd tunc concipiuntur efficiuntur epilenti
ci. ceci. claudi. surdi. stulti. z obsessi a de
mone. **E**t tunc patebunt peccata parē
tum istorū in pueris. **Q**uerit vtum
peccent coniuges exigendo vel reddē/
do debitum in solemnitatibus et ieu/
nij. **R**espondeo fm **R**aymundum.
Exactus debet reddere nisi caute z sine

De septimo

periculo possit differre: exigere tamē nō debet in predictis tēpibus. i. **Chor. vij.** Nolite fraudare invicē: nisi forte ad tēpus de consensu vt vacetis oratōi. Nam ppter dies pcessionis z ieiunioꝝ conuenire nō debent. quia etiam a licitis abstinēdum est vt facilius impetret quod postulat. **xxiij. q. iij. Christiano.** Idē dicit de temporibꝫ festiuis. **xxiij. q. iij.** Quotiescūqꝫ. Itaqꝫ qui reddit illis tēporibus nō peccat. Sed q̄ exigit aliqua infirmitate: vtputa ꝑcupiscētia ductus sine cōtēptu temporis siue ecclesiastice exhortatōis vel ordinatōis vel alitꝫ peccat. **Concordat Thomas.** Sz ex istis elici potest q̄ q̄ p̄naciter z ex cōtēptu temporis sacri vel ordinatōis ecclēie debitum exigit istis diebus peccat mortaliter. sed nō ista p̄sona que reddit debitum: cum tamen potius ob reuerētiam dei z sanctorꝫ abstineret. Ergo acriter arguendi sunt illi pertinaces z obstinati qui temere exigunt debitum illis diebus sine omni timore dei.

De septimo p̄cepto

Non furtū facies. **Ubi** fm̄ Augustinū prohibet omnis tractatio rei aliene pueniens ex cupiditate vel iniuria. Et sic illud p̄ceptū peccat. **xvij. genera** hominum. Et sunt p̄mi raptōres qui aliena violēter rapiūt. Et tales raptōres in tribꝫ peiores sunt diabolo. Primo quia diabolus solum torquet in futuro eos qui hic male agunt. Sed illi econuerso plus torquent z spoliant bonos q̄ malos. Unde **Esaie. lix.** Qui recessit a malo prede patuit. Et puerbioꝝ. **xxix.** Viri sanguinum oderūt simplicem. Diabolus iustificare se p̄t in cōparatione istorum dicens. Ego afflixi in inferno solum illos qui meruerūt. Illi econuerso illos spoliauerūt q̄ nūqꝫ meruerunt. Secūdo quia diabolus timet

angeluz hominis z signū crucis z aquā benedictam z nō violētiam facit homini in corpore. Sed raptōres nec timēt angelum nec etiam ip̄m deuz nec signū crucis: nec aquā b̄ndictam: sed etiā suā seuitiam exercent violēter in hominē eum spoliando. Tertio quia in inferno punit diabolus vbi est propus locutorum. sed illi in mundo vbi deo dicit homini libertatem de se z suis rebꝫ facere fm̄ voluntatem. Ergo merito illi raptōres possunt dici angeli diaboli missi in mundum ad faciēdum illud in mundo quod facit diabolus in inferno. Ergo dicit eis in iudicio extremo. **Ite maledicti in ignem eternum qui paratus zc.** Unde querit. vtrū rapina grauius peccatum sit q̄ furtum. **Respondeo fm̄ Thomam in summa. q. lx. art. ix. q̄ sic.** Quia violētia magis est ꝑra voluntatem q̄ ignorantia. Item per rapinam nō solum infertur iniuria alicui in rebus. sed etiam vergitur in quādam persone iniuriam. Quia autem homines iniqui minus verecundantur de rapina q̄ de furto: hoc est ex eo quia homines sensibilibus inherentes magis gloriantur de virtute exteriori que magis manifestatur in rapina: q̄ de virtute interiori que tollitur per peccatum. Et ideo minus verecundantur de rapina. Sciendum autem q̄ non solum raptōres sunt qui rapiūt: sed etiam qui precipiūt z cōsulunt: z qui eos scienter ad hospitia recipiūt. z qui inde comedūt vel bibunt. vel qui pro suis debitis furtum vel rapinam scienter recipiunt: tales tenentur ad restitutionem partis quam habuerunt. **¶ Si diceret. Quid faciet raptōris vel furis: potest ne comedere de rapina vel furto? Ad hoc dicendū si maritus habeat aliquid de iusto. de istis rebus debz mulier separatim expēdere z victum sumere. Si vero nihil habeat nisi de rapina: vel si sit aliquid de iusto. hoc tū ita permixtū est q̄ discerni**

vestigia in doctores nō debent
de rapina dicitur de furto: q̄ dicitur
de furto dicitur: vbi dicitur q̄ dicitur
z amicus dicitur maritū vbi dicitur
p̄ndere dicitur dicitur dicitur
stentis. Et in maritus sita mal
oīno dicitur dicitur dicitur
etiā p̄ndere dicitur dicitur
ne tunc dicitur dicitur dicitur
¶ Item dicitur dicitur dicitur
¶ Item dicitur dicitur dicitur
rare dicitur dicitur dicitur
cū dicitur dicitur dicitur
cōpelle dicitur dicitur dicitur
ij. q. i. Si peccatum dicitur
alicui p̄ndere dicitur dicitur
cro dicitur dicitur dicitur
gnoribus. Et dicitur. Tunc
est si sit in uno p̄ntia q̄ de null
posse dicitur dicitur dicitur
perire dicitur dicitur dicitur
nō dicitur. Et quia dicitur dicitur
to dicitur dicitur dicitur
liberandū dicitur dicitur
vires dicitur dicitur dicitur
inde dicitur. Item dicitur
ro dicitur dicitur dicitur
z econuerso. Et in dicitur
vires de ouer dicitur dicitur
fo dicitur dicitur dicitur
vires dicitur dicitur dicitur
p̄ntia dicitur dicitur dicitur
p̄ndere dicitur dicitur dicitur
luntatē dicitur dicitur dicitur
¶ Item dicitur dicitur dicitur
p̄ntia dicitur dicitur dicitur
tamē magis dicitur dicitur
dicitur q̄ vtrū dicitur dicitur
habeat q̄ libentē dicitur dicitur
acquirit. ¶ Item dicitur dicitur
licet comedere de rapina dicitur
in necessitate dicitur dicitur
de sunt dicitur dicitur dicitur
re dicitur. ¶ Item dicitur q̄ qui dicitur
p̄ntia dicitur dicitur dicitur